

เหตุแห่งการบวช

ลูกที่ไว้ใจ วางใจได้

ในระยะก่อนที่หลวงตาจะออกบวช ปรากฏว่าท่านเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงของครอบครัว เป็นที่ไว้เนื้อเชื่อใจในการทำงานทั้งปวง จนบิดามารดาหวังฝากผีฝากไข้ฝากเป็นฝากตายไว้กับท่าน ความไว้วางใจของพ่อแม่ที่มีต่อท่านและพี่ชาย เห็นได้อย่างชัดเจนจากคำกล่าวของท่านที่ว่า

“...แต่ก่อนพ่อแม่ของเรามีเป็นหลายๆ ชั่ง^๑ นะ คือเงินชั่งแต่ก่อนไม่ใช่เล็กน้อย เป็นเงินหมื่นๆ ทุกวันนี้ละนะ เงินมีหลายชั่งในครัวเรือนของเรา...

๑ เงิน ๑ ชั่ง เท่ากับ ๘๐ บาท

พอเดือนเมษาฯ สรงน้ำพระปีใหม่ พ่อแม่ถึงจะเอาออกมาที่หนึ่ง... ไล่ชั้นใหญ่ นี้ออกมาเต็มเลย เวลาสรงน้ำไม่ให้ใครรู้ นะ รู้เฉพาะเรากับพี่ชายคนหนึ่ง นอกนั้นไม่ยอมให้เห็นเลย ทำอยู่ข้างบนบ้าน เอาน้ำอบน้ำหอมมาล้าง จนถึงน้ำดำเลยเต็มขันๆ เสริจแล้วเก็บเจียบ แต่ก่อนไม่มีฝากธนาคารนะ เก็บแบบลึกลับของคนโบราณ...”

เกี่ยวกับเรื่องการเก็บรักษาเงินทองภายในครอบครัวของท่านนั้น แม่เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกว่าพ่อ เพราะเป็นผู้ที่มีความจดจำดีกว่าพ่อมาก ประการแรกคงเป็นเพราะแม่ได้ความเฉลียวฉลาด

จากคุณตามาไม่น้อย ดังท่านเคยกล่าวว่า
“...โยมแม่นี้ยกให้เลย ความจำนี่
เก่งมาก อันนี้เด่นจริงๆ ลูกไม่ได้สักคน
เดียว ทางนี้เขามี กลอนลำเหมือนเพลง
พอเขาขึ้นลำนี้ โยมแม่ฟังอยู่นั้นแล้ว
ฟังลำจบ จำได้หมดเลย เก่งขนาดนั้น
อะไรๆ นี่จำได้หมด

ลูกคนไหนเกิดวันไหนเดือนไหน
ข้างขึ้นข้างแรม ไม่ได้มีอะไรจดนะ แต่
ก่อนไม่มีอะไรจะจด โยมแม่จดด้วย
ความจำทั้งนั้น ลูกทุกคนจำได้หมด ไม่มี
พลาด นี่แหละเก่งจริงๆ ความจำความ
ฉลาดก็ยกให้อยู่นะ แม่รู้สึกว่าจะได้สืบมา
จากพ่อคือตา...”

น้องๆ ของท่านกล่าวเช่นกันว่า

“...ที่แม่มีความสามารถทางการ
จดจำดีกว่าพ่อก็น่าจะเป็นเพราะพ่ออาจ
จะต้องรับผิดชอบการงานหลายอย่าง
ทำให้มักจะลืมสิ่งนั้นสิ่งนี้อยู่บ่อยครั้ง

ถ้าพ่อถือเงินไปไหนต่อไหน ความ
ที่จำไม่ได้ทำให้เหมือนกับว่าอยู่ดีๆ เงินก็
ถูกขโมยหายไป บางครั้งก็กลับมีเงินเพิ่ม
ขึ้นทั้งๆ ที่ไม่มีใครเอามาใส่ให้ แต่สำหรับ
เงินที่เก็บอยู่กับแม่นั้นไม่เคยมีปัญหาใดๆ
เหมือนของพ่อเลย

เวลาที่เขาหาบฟ่อนข้าวมากองที่
ลานในนา ทางพ่อว่าข้าวมีเท่า นั้น ส่วนแม่
ว่ามีเท่านี้ จะนับได้ไม่เท่ากัน ท่าน (หมายถึง
ถึงหลวงตา) จะเชื่อถือในจำนวนที่แม่บอก
เพราะท่านว่าแม่พูดมีเหตุผลมากกว่า
ส่วนพ่อก็ลืมเก่ง และสิ่งนี้เองทำให้ท่าน

ตัดสินใจพูดกับพ่อแม่ว่า

“เอา ตั้งแต่บัดนี้ต่อไป ให้แม่เป็นคน
เก็บเงินทั้งหมด เอาไว้ให้พ่อใช้หนี้หน่อย
ถ้าไม่มี จึงค่อยเอาจากแม่ไปใช้ เป็นการตัด
ปัญหาจะได้ไม่มีใครมาลักมาปล้นอีก...”

การที่พ่อแม่ยอมให้ท่านได้เห็น
เงินจำนวนมาก อีกทั้งยอมเชื่อคำแนะนำ
ของท่านในเรื่องการจัดเก็บเงินดังกล่าว
ยอมชี้ชัดถึงความเป็นที่เชื่อใจวางใจได้
ของพ่อแม่ที่มีต่อท่าน เพราะหากเป็นลูกที่
ไม่ดี ก็ยอมอาจจะคิดลักขโมยเงินทองของ
พ่อแม่ได้ หรืออาจแนะนำพ่อแม่เพื่อหวัง
ประโยชน์เข้าสู่ตนเองโดยอาศัยจุดอ่อน
ในเรื่องความจำของพ่อเป็นช่องทางได้

ความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่ดังกล่าว
นับเป็นคุณธรรมของบุตรที่ท่านได้ยกย่องใน
ปัจจุบัน

สะท้อนใจน้ำตาพ่อแม่

เมื่อท่านมีอายุครบสมควรที่จะ
บวชได้แล้วตามหลักประเพณีของไทยเรา
แต่โบราณมา เมื่อบุตรชายอายุครบบวช
มักจะให้บวชเสียก่อน ก่อนที่จะมีครอบ
ครัวเหี่ยวเรื่อต่อไป ดังนั้นบิดามารดาจึง
คิดจะนำเรื่องนี้มาปรึกษาปรารภกับท่าน

ครอบครัวของท่านมีพ่อแม่และ
ลูกชายหญิงหลายคน โดยปกติจะร่วมรับ
ประทานอาหารกันอย่างพร้อมหน้าพร้อม
ตา เย็นวันหนึ่งขณะที่กำลังรับประทานอยู่
อย่างเงียบๆ พ่อก็พูดขึ้นมาชนิดไม่มีอะไร

เป็นต้นเหตุเลยว่า

“...เรามีลูกหลายคนทั้งหญิงทั้งชาย แต่ก็ไม่พ้นความวิตกกังวลในเวลาเราจะตาย เพราะจะไม่มีลูกคนใดใจเป็นผู้ชายคิดบวชให้พอเราได้เห็นผ้าเหลืองก่อนตาย ได้คลายความกังวลใจในเวลา นั้น แล้วตายไปอย่างมีความสุขหายห่วง...

...ลูกผู้ชายเหล่านั้นก็ไม่ว่ามันแหละ ส่วนลูกผู้หญิงก็ไม่เกี่ยวข้องมัน ลูกผู้ชายก็มีหลายคน แต่นอกนั้นก็ไม่วุ่นใจอะไรพอจะอาศัยมันได้ แต่ไต่บัว(หมายถึง หลวงตานิชิ ที่อยู่อาศัยมันได้นะ...”

ทั้งๆ ที่โดยปกติพ่อไม่เคยชมท่านแม่เรื่องอะไรต่างๆ พ่อก็ไม่ชม มีแต่กดลงเรื่อยๆ ท่านว่านิสัยของพ่อและแม่ของท่านเป็นอย่างนั้น

จากนั้นพ่อก็พูดต่อไปว่า

“ไอนี้ลงมันได้ทำการทำงานอะไรแล้ว ภูไว้ใจมันได้ทุกอย่าง ภูทำยังสู่มันไม่ได้ ลูกคนนี้ภูไว้ใจที่สุด ถ้าลงมันได้ทำอะไรแล้วต้องรีบไปหมด ไม่มีที่นำตาหนีติเตียน ภูยังสู่มันไม่ได้ ถ้าพูดถึงเรื่องหน้าที่การงานแล้ว มันเก่งจริง ภูยกให้ ลูกภูทั้งหมด ก็มีไอนี้แหละเป็นคนสำคัญ เรื่องการงานต่างๆ นั้น ภูไว้ใจมันได้

แต่ที่สำคัญตอนภูขอให้มันบวชให้ที่ไร มันไม่เคยตอบไม่เคยพูดเลย เหมือนไม่มีหูไม่มีปากนั่นเอง บทเวลาภูตายแล้ว จะไม่มีใครลากภูขึ้นจากหมอนรอกเลยแม้คนเดียว เลี้ยงลูกไว้หลายคนเท่าไร ภูพอจะได้อาศัยมันก็ไม่ได้เรื่อง ถ้าภูอาศัยไต่บัวนี้ไม่ได้แล้ว ภูก็หมดหวัง เพราะลูกชาย

“... เอ พอน้ำตาร่วง
เพราะเรา คิดเอามากจริงๆ นะ
ไม่สบายหัวใจเลย
คิดสงสัยสารพ้อ
พ้อแม่อะไรเลยเรามา...
ทำไมเราบวชให้พ้อแม่
เล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้
มีอย่างเธอ ...”

หลายคน ภูหวังใจอาศัยไอนี้เท่านั้น”

ท่านเล่าให้ฟังต่อว่า “พ้อพ้อว่า
อย่างนั้น น้ำตาพ้อร่วงปุปปั๊ๆ เรามองไป
เห็น แม่เองพ้อมองไป เห็นพ้อน้ำตาร่วง
แม่อะไรเลยน้ำตาร่วงเข้าอีกคน เราเห็น
อาการสะท้อนใจทนดูอยู่ไม่ได้ ก็โดดออก
จากที่รับประทาน ปุปปั๊หนีไปเลย นั่น
แหละเป็นต้นเหตุให้เราตัดสินใจบวช มัน
มีเหตุอย่างนั้น”

การที่แม่อะไรเลยน้ำตาไหลเหมือนกันกับ
พ้อเพราะว่าแม่อะไรเลยเคยอบรมและขอร้องลูก
เกี่ยวกับเรื่องนี้มาก่อนแล้ว แต่ท่านก็ยัง
ยืนยันทุกครั้งไปว่า

“ไม่บวช กำลังรักสาวอยู่”

พิจารณาหาเหตุผล ก่อนตัดสินใจ

เมื่อหลบอยู่ตามลำพัง ท่านนำ
เรื่องนี้ไปคิดอยู่ ๓ วันไม่หยุดไม่ถอย และ
ไม่ยอมมารับประทานรวมวงพ้อแม่อีกเลย

ใน ๓ วันนั้น กลัวจะโดนปัญหาดังกล่าวนี้
อีก เพราะตอนนั้นใจยังไม่คิดอยากบวช
จึงทำเป็นทงไม่รู้อะไรเรื่อยมา แต่คราวนี้
เห็นเป็นเรื่องหนักหนาสาหัสสากรรจ์
ขนาดถึงกับทำให้พ้อแม่ต้องเสียน้ำตา
ท่านจึงคิดเทียบเคียงหาเหตุผลในใจว่า

“...เอ พ้อมาน้ำตาร่วง ยกลูกก็
เรียกว่ายกแบบยกทุ้มลง พุดงายๆ ยกยอ
ก็ยกยอเพื่อทุ้มลง บทเวลาจะให้บวชนี้ละ
ทุ้มลง คิด เอ พ้อมาน้ำตาร่วงเพราะเรา
คิดเอามากจริงๆ นะ ไม่สบายหัวใจเลย

คิดสงสัยสารพ้อ พ้อแม่อะไรเลยเรามา
ทั้งบ้านทั้งเมืองเขาก็มีลูกมีเต้า ลูกเต้าเขา
ยังบวชได้ แมแต่ติดคุกติดตะรางเขายังมี
วันออก นี่ไปบวชไม่ใช่ติดคุกติดตะราง
คนอื่นเขา ยังบวชได้ เขาสึกมาถมไป
บางองค์ท่านบวชจนเป็นสมภารเจ้าวัดจน
ตายกับผ้าเหลืองก็ไม่เห็นท่านเป็นอะไร
ทำไมเราบวชให้พ้อแม่เล็กๆ น้อยๆ ไม่ได้
มีอย่างเธอ เอาละนะที่นี้ละ คิด...

...เพื่อนฝูงที่เขาบวชกัน ตลอดถึง
ครูบาอาจารย์ที่บวชเป็นจำนวนมาก ท่าน
ยังบวชกันได้ทั่วโลกเมืองไทย การบวชนี้ก็
ไม่เหมือนการติดคุกติดตะราง แมเขาติด
คุกติดตะราง เช่น ติดตลอดชีวิต เขาก็ยัง
พนโทษออกมาได้ เราไม่ใช่ติดคุกติด
ตะรางนี้ หมูเพื่อนบวชเขายังบวชได้ เขา
เป็นคนเหมือนกัน และครูบาอาจารย์ทั้ง
หลายที่ท่านบวชจนเป็นสมภารเจ้าวัด
ท่านยังอยู่ได้ เหตุใดเราเป็นคนทั้งคน
พ้อแม่อะไรเลยมาเหมือนคนทั้งหลาย อย่าง

อื่นๆ เรายังอดได้ทนได้ แต่การบวชนี้มันเหมือนติดคุกติดตะรางเชียวแหละ เราถึงจะบวชไม่ได้ ทนไม่ได้ เราทำไม่ถึงจะด้อยเอาเสียนักหนา ตำข้าเอานักหนากว่าเพื่อนฝูงทั้งหลาย ถึงขนาดพ่อแม่ต้องนำตำรวจเพราะเราไม่สมควรอย่างยิ่ง...

...สุดท้ายก็ลง เราเป็นคนทั้งคน เป็นลูกชายคนหนึ่ง เป็นคนๆ หนึ่ง คนอื่นเขาบวชได้ เราบวชไม่ได้เป็นไปไม่ได้ เอาบวชอยู่ในผ้าเหลืองมันอยากสึกจนกระทั่งตายก็ให้ตายดูซิ พ่อแม่เลี้ยงมาก็ยากถึงขนาดที่ว่าร้องห่มร้องไห้เพราะเราไม่บวชเท่านั้นมันพิลึกเหลือเกิน เราเป็นลูกของคนแท้ๆ...”

ท่านคิดวกไปวนมาอยู่นั้นได้ ๓ วัน จึงตัดสินใจได้

“...เอาละทีนี้ ตัดสินใจปุ๊บ เราทำไมจะบวชไม่ได้ ตายก็ตายไปซิ เขาบวชกันมาไม่เห็นตาย พ่อแม่ก็ไม่ได้บอกให้บวชจนถึงวันตาย หรือบอกให้บวชถึงปีสองปี พ่อแม่ก็ไม่เห็นว่ามี แล้วทำไมถึงจะบวชไม่ได้ละ เราก็คนๆ หนึ่งแท้ๆ ...เอา! ต้องบวช...”

ฝืนใจเพียงใด... อดทนได้ เพื่อพ่อแม่

เมื่อท่านตัดสินใจเป็นที่ลงใจแล้ว ท่านจึงกลับมาหาแม่ และบอกแม่ว่า “เรื่องการบวช จะบวชให้ แต่ว่าใครจะมาบังคับไม่ให้สึกไม่ได้นะ บวชแล้ว

จะสึกเมื่อไรก็สึก ใครจะมาบังคับว่าต้องเท่านี้ปีเท่านี้เดือนไม่ได้นะ”

แม่ตอบทันทีว่า “เออ สาธุ ถ้าเจ้าจะบวชให้ แม็ก็นสาธุ โถ แม่ไม่ว่าอะไรหรอก เรื่องสึก ขอแต่ว่าได้บวชก็พอแล้ว

ถ้าลูกบวชแล้วสึกออกมาทั้งๆ ที่คนที่ไปบวชยังไม่กลับบ้านก็ตาม แม่จะสึกต่อหน้าต่อตาคนหลายๆ อย่างนั้น แม็ก็นไม่ว่า”

คำตอบของแม่เช่นนี้ทำให้สะอึกใจคิดทันทีว่า “...ก็ใครจะเป็นพระหนาด้าน มาสึกต่อหน้าต่อตาคนหลายๆ ที่ไปบวชเราได้ ไม่บวชเสียมันดีกว่า เมื่อบวชแล้วมาสึกต่อหน้าต่อตาคน มันยิ่งขายขี้หน้ากว่าอะไรเสียอีกนั่น”

เหตุการณ์ในตอนนั้น ท่านเล่าแบบขบขันถึงความฉลาดของแม่ที่รู้ถึงนิสัยจิตใจท่านเป็นอย่างดี ดังนี้

“...ฉลาดใหม่ละฟังเอา ใครไปบวชแล้วออกมาจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌายะก็ยังไม่หนี พระกรรมวาจาฯ ก็ยังไม่หนี พระสงฆ์ก็ยังไม่หนีกัน คนที่แน่นอนอยู่นั้น ออกมาจะมาสึกต่อหน้าต่อตาคนหลายๆ นี่มันไม่ขายหน้าโลกกระเทือนโลกหรือ ไม่บวชเสียไม่ดีกว่าหรือ มันดีกว่าบวชแล้วมาทำอย่างนั้นนี่นะ แม็ก็นต้องทราบบว่ามันทำไม่ลง เพราะรู้อยู่แล้วว่านิสัยของเราเป็นยังไง

นิสัยเราไม่เคยเป็นคนเสียหายนี้ การประพฤติเนื้อประพฤติตัวแต่ไหนแต่ไรมา เราไม่เคยเสียหาย เราพูดคุ้ยได้จริงๆ

การประพาศิตัดไม้เคยเกลไคล พอแม่วางัน
เอา บวช บวชละที่นี้ พอบวชเข้าไป เราจะ
ตั้งหน้าบวชให้สมบูรณแบบ ไม่ให้ตำหนิ
ติเตียนเจ้าขอได้ในหลักธรรมวินัยขอใด
เลย เราจะเอาจริงเอาจ้งจนกระทั่งวันสิก
กะไว้อย่างนาน ๒ ปี คิดไวนะ บวชแล้วทำ
หน้าที่บวชให้สมบูรณ คือจะเรียนหนังสือ
อะไรๆ ก็แล้วแต่เถอะ จะทำหน้าที่ให้
สมบูรณ...”

เมื่อตกลงกันได้แล้ว ท่านจึงตัดสินใจ
ใจบวช และเป็นที่น่าแปลกใจว่า การเตรียม
การบวชนี้กลับไม่มีอุปสรรค ไม่มีสิ่งใดมา
กิดมาขวาง ทุกสิ่งทุกอย่างดูพร้อมไปหมด
เลย การตัดสินใจในครั้งนี้สร้างความปีติ
ยินดีแก่พ่ออย่างมาก ท่านเล่าเหตุการณ์
ตอนนี้ว่า

“...พอบวชเท่านั้นนะ พ่อ เหม
รู้สึกดีใจจริง ๆ นะ อะไรๆ เตรียมให้หมดทุก
อย่างเลย เรียกพี่ชายมา ให้พี่ชายเป็นคน
จัดบิชากร เพราะพี่ชายเคยบวชเป็นเณร
มาแล้ว เขารู้เรื่องผ้าสบงจิวร อะไรๆ มอบ
ให้พี่ชายเลย ชื่ออะไรๆ ให้ก็เอาของดี ๆ นะ
...บวชก็ไม่ได้คิดว่าจะอยู่นาน จะบวชปี
สองปีเท่านั้นแหละ แล้วก็สิกตาม
ประเพณีของโลกเขา บวชให้พ่อดีใจ...”

คำสอนของมารดา

เมื่อไคลวันบวชเต็มที แม่
จึงได้เรียกลูกมานั่งต่อ
หน้า และหยิบยกเรื่องๆ หนึ่งขึ้นมาสอนลูก

“... พอบวชเข้าไป...
เราจะไม่ให้ตำหนิติเตียน
เจ้าขอได้ในหลักธรรมวินัย
ขอใดเลย...
...จะเอาจริงเอาจ้ง
กระทั่งวันสิก...”

ด้วยความเป็นห่วงว่า

“นี่ลูก ให้มานั่งนี้ฟัง... นี่แม่จะพูด
อะไรให้ฟังนะ นี่ลูกคนนี้ แม่ไม่มีที่ตองติ
ไม่ว่าอะไรๆ แม่ตายใจได้หมดทุกอย่าง
เลย หน้าที่การงานอะไร การประพาศิตะไร
นี้ แม่เห็นลูกเป็นที่หนึ่งเลยในลูกทั้งหลาย
แม่ตายใจพอก็ตายใจ เรื่องทุกสิ่งทุกอย่าง
แม่ไม่มีวิตกวิจารณ์แล้ว แต่ที่แม่หนักใจ
ที่สุด คือการนอนของลูกนะ

การนอนของลูกนี้ เหมือนตาย
เชียวนะ พี่ชายเขาเวลาบอกแม่ ตื่นเช้า
แล้ววันพรุ่งนี้ ให้ปลุกหน่อยนะ จะไปหนุน
แต่เช้า แล้วก็เข้านอน บางที่ยังไม่ได้ปลุก
เขาไปแล้ว

ส่วนลูกนี้ว่าแม่ปลุกหน่อยนะ วัน
พรุ่งนี้เช้าจะไปไหนแต่เช้า แล้วตายเลย ไม่
มีครราวไหนที่จะลุกขึ้นด้วยตัวเอง นี่ละที่
แม่หนักใจมากที่สุด กลัวจะไปชายนหน้า
เวลาบวชแล้วยังนอนหลับครอกๆ อยู่
เพื่อนไปบิณฑบาตกลับมาแล้ว มาปลุก
ฉันทจ้งหัน โอ้แม่นี้ ให้ตายชะดีกวานะ อย่า
ให้ไคลยินนะลูกนะ

นี่ละที่แม่วิตกมากที่สุด นอกนั้นแม่
ไม่มีอะไรเลยละ วิตกการนอนของคุณ
เหมือนตายนะลูกนะ ให้ตั้งตัวใหม่ละ”

ท่านฟังคำสอนของแม่ตั้งแต่ต้น
จนตลอด ภายนอกอาจดูเหมือนเพียงแค
การรับฟังไว้เฉยๆ แต่ความเป็นจริงแล้ว
ท่านแอบเก็บคำสอนระคนความหวังใย
ของแม่ครานี้ ผังแนบแน่นจดจำไว้ภายใน
จิตใจอย่างเงียบๆ

และด้วยความหวังใยนี้เอง ได้
เปลี่ยนอุปนิสัยการนอนของท่านอย่างเด็ด
ขาด ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการ
ศึกษาและปฏิบัติธรรมในลำดับต่อมา

